

بررسی وضعیت امنیت غذایی روستاییان و تعیین رابطه آن با مشخصه‌های جمعیت‌شناختی آنان (مورد مطالعه: شهرستان زنجان)

لیلا صفا^{۱*} و اکرم جوزی^۲

۱- استادیار، گروه ترویج، ارتباطات و توسعه روستایی، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران (safa@znu.ac.ir)

۲- دانش‌آموخته کارشناسی ارشد، گروه ترویج، ارتباطات و توسعه روستایی، دانشگاه زنجان

چکیده

هدف اصلی این تحقیق، بررسی وضعیت امنیت غذایی روستاییان شهرستان زنجان و تعیین رابطه آن با مشخصه‌های جمعیت‌شناختی آنان بود. جامعه آماری پژوهش حاضر، تمامی سرپرستان خانوار در مناطق روستایی شهرستان زنجان بود که براساس آمار سرشماری عمومی نفوس و مسکن (۱۳۹۵)، تعداد آن‌ها ۲۵۸۶۴ خانوار گزارش شده است. با توجه به فرمول بارتلت و همکاران (۲۰۰۱)، حجم نمونه ۳۷۹ نفر برآورد و برای دستیابی به نمونه‌ها از روش نمونه‌گیری چندمرحله‌ای استفاده شد. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه بود که روایی محتوایی آن با نظر پانلی از کارشناسان و متخصصان در زمینه موضوع مورد پژوهش مورد تأیید قرار گرفت. برای تعیین پایایی ابزار تحقیق، در مرحله پیش‌آزمون از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار آن برای بخش‌های مختلف پرسشنامه در حد مناسب (بالای ۰/۷) بود. براساس نتایج تحقیق در خصوص وضعیت امنیت غذایی خانوارهای روستایی بر مبنای شاخص‌های نه‌گانه مقیاس دسترسی ناامنی غذایی خانوار (HFIAS) مشخص شد که بیش‌ترین فراوانی (۶۷/۴ درصد) مربوط به پاسخگویانی بود که در وضعیت ناامنی شدید به سر می‌بردند. نتایج تحلیل همبستگی حاکی از آن بود که متغیر وضعیت امنیت غذایی با متغیرهای سابقه کار کشاورزی، فاصله روستا با نزدیک‌ترین شهر و فاصله روستا با نزدیک‌ترین بازار و مرکز خرید رابطه منفی و معنی‌دار و با سه متغیر مساحت اراضی آبی، میزان درآمد ماهانه از فعالیت غیرکشاورزی و سطح مشارکت و ارتباطات اجتماعی رابطه مثبت و معنی‌دار داشت. با توجه به نتایج آزمون مقایسه‌ای نیز مشخص شد که بین وضعیت امنیت غذایی پاسخگویان مطالعه شده بر حسب متغیر شغل اصلی تفاوت معنی‌دار وجود داشت.

واژه‌های کلیدی: شهرستان زنجان، ناامنی غذایی، روستاییان، مشخصه‌های جمعیت‌شناختی